

Àgora

La reforma de la llei de la ciència

L'objectiu fonamental és incrementar el finançament públic de la investigació

Daniel Crespo

El Congrés dels Diputats ha aprovat recentment la reforma de la llei de la ciència i, ben aviat, finalitzarà la fase de tramitació parlamentària de la Llei de la Ciència de Catalunya. Les administracions mostren el seu interès en el progrés científic, la qual cosa és, en si mateixa, una excel·lent notícia.

La llei de la ciència estatal marca com a objectiu fonamental incrementar el finançament públic de la investigació, arribant fins a l'1,25% del PIB el 2030. Aquest finançament és actualment del 0,62% del PIB i, sumat a la inversió privada en R+D+i, arriba a l'1,41%, molt lluny del 3,14% d'Alemanya, el 2,35% de França o el 2,32% de la mitjana de la Unió Europea. Aquestes xifres mostren la magnitud de l'esforç necessari, que requerirà una voluntat política sostinguda.

La nova llei clarifica la carrera científica i pretén reduir la temporalitat del sistema de ciència i tecnologia. D'una banda, perquè el percentatge de temporalitat en els organismes públics d'investigació (OPI) i a les universitats se situa al voltant del 40%, probablement la xifra més elevada en les administracions públiques del país. D'altra banda, perquè tant els OPI com

les universitats tenen en aquests moments plantilles molt envellides, amb edats mitjanes entre els 50 i els 60 anys. Els dos fets són conseqüència de la manca de contractació de nou personal permanent als OPI i a les universitats des de la crisi del 2010. La renovació generacional és imprescindible i urgent.

Amb aquesta reforma, els contractes del personal contractat i finançat amb projectes d'investigació es converteixen en indefinits. Aquest punt ha aixecat certa polèmica, ja que bona part d'aquests contractes estan finançats per projectes de la Unió Europea i estan vinculats a tasques específiques del projecte. Si el contracte es renova en un projecte diferent, la possible futura indemnització del contracte no queda coberta pel finançament del projecte, cosa que ha sigut considerada un risc en el finançament i subsistència futura d'universitats i centres d'investigació. Considerant que l'obtenció d'aquests fons d'investigació és extremadament important per al país, és d'esperar que l'administració estableixi un mecanisme de finançament complementari per cobrir aquesta eventualitat. Amb tot, la plena renovació generacional no s'aconseguirà fins que l'administració no assigni els recursos necessaris per dotar econòmicament nous llocs de treball de plantilla, independents del finançament dels projectes d'investigació.

La llei persegueix també facilitar el retorn de part dels investigadors i investigado-

Una investigadora al PRC de Barcelona.

Ferran Nadeu

res actualment a l'estranger. Aquesta fuga de capital humà és una gran pèrdua per al país i cal facilitar el seu retorn, malgrat ser conscients que és difícil igualar les seves condicions laborals i materials. Tot i així, el retorn no s'ha de produir només en el sistema públic d'investigació; fa falta que les empreses ofereixin més llocs de treball atractius perquè aquests científics es puguin incorporar i augmen-

La ciència ha de tenir capacitat de generar un impacte econòmic i social

tar així la competitivitat del sector empresarial.

Facilitar la transferència de coneixement del sistema públic d'investigació al teixit productiu i a la societat és una altra necessitat urgent. El sistema d'investigació del país és altament competitiu en l'àmbit internacional. La productivitat científica de Catalunya, per posar un exemple, és clarament per sobre de la mitjana de la Unió Europea. La baula feble del sistema, amb tot, és l'avaluació d'aquesta ciència d'alt nivell que faciliti l'evolució de la nostra economia cap a un model més sostenible. És a dir, no només s'ha de fer ciència excel·lent, cal fer ciència amb capacitat de generar impacte econòmic i social. I, per fer-ho, fa falta la complicitat del sector pro-

ductiu i reforçar la col·laboració publicoprivada.

La ciència experimental, que en última instància es transforma en tecnologia, és substancialment més cara que la ciència teòrica. La reducció de recursos que el sistema científic ha patit des de la crisi econòmica del 2010 ha provocat també un envelliment de les infraestructures científiques, que necessiten una renovació urgent. Els projectes d'investigació proporcionen els recursos per a la investigació específica que es planteja en cada cas, però el finançament de les mitjanes i grans infraestructures científiques correspon a l'administració.

La necessitat de simplificació dels processos de gestió de la ciència en els organismes públics d'investigació i universitats és també un clamor en la comunitat científica. És natural que la gestió dels fons públics es faci amb el màxim rigor, però actualment qualsevol despesa està sotmesa a un doble control: abans de realitzar-lo i una vegada finalitzat el projecte. Aquest nivell de control tan exhaustiu obliga OPI i universitats a destinar una part important de la seva plantilla a satisfer aquest control duplicat, amb el consegüent increment de costos de personal. La llei redueix el control a posteriori, que es passarà a fer per mostreig.

Així, doncs, la reforma de la llei de la ciència posa les bases per a l'avenç de la investigació i la transferència del coneixement, però només la voluntat política d'assignar els fons necessaris permetrà que el sistema científic pugui fer l'aportació al progrés econòmic que el país mereix i necessita. ■

■ Daniel Crespo és rector de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC).

Flores Navarro,
mucho más que una floristería

www.floresnavarro.com

Tienda, Valencia 320 / Mercat de la Concepció, Valencia 332 (junto a calle Girona). Barcelona - 93 207 36 61
Abierto todos los días del año

